

Åtte år etter Bård Breiviks bortgang har hans gamle venner sørget for at den umulige skulpturparken på Klosterenga i Oslo er blitt realisert.

Skulpturpark i motvind

KUNST

Kaia Eriksen (tekst),
Anniken C. Mobr (foto)

De fant en metastase bak hjertet mitt som var like stor som en kylling», fortalte kunstner Bård Breivik til D2 i desember 2015.

Tida etter at han fikk diagnosen uhelbredelig kreft med spredning, brukte han til få fart på prosjektene han har jobbet med i mange tiår. Breivik ga byråkrater og politikere beskjed om at «kommunal tid ikke gjelder lenger» nå som han hadde fått «en helvetes alvorlig kreftdiagnose», fortalte han videre til avisa.

Klosterenga skulpturpark var det største prosjektet Breivik måtte få ferdig. De 20 årene han hadde prøvd å få på plass skulpturparken rett ved fengselsmuren i Gamlebyen i Oslo, hadde vært preget av systemisk treghet. Den tidvis utopiske drømmen om at vann fra Hovinbekken skulle renne langs skulpturer og benker i stein, hadde Breivik fått allerede ti år før et treigt byråkrati og manglende bevilgninger ble et problem.

Breivik fortalte D2s journalist at han bare hadde blitt hardere

etter at han ble syk, men at han også hadde en plan B dersom han selv ikke skulle rekke å fullføre livsprosjektet sitt. Da skulle hans venn og kollega, billedhogger Kristian Blystad, sørge for at Klosterenga ble realisert.

«Vi får det til på en eller annen måte», sa Breivik.

Under en måned etter at intervjuet sto på trykk, døde Bård Breivik, 67 år gammel.

Fisketrapp og fotballbane

Åtte år seinere sitter billedhogger Kristian Blystad i en brakke midt i Breiviks kommende park. De helelektriske anleggsmaskinene jobber på spreng for å få kunstnerens vyer og visjoner på plass for folkefest og åpning den tiende juni i år.

– Jeg tror nok Bård ville vært glad for dette, sier Kristian Blystad.

– Det er din beskjedne måte å si det på, Kristian, sier Lily Vikki, som er utbyggingens kunstfaglige prosjektleder fra Kulturetaten og fortsetter:

– Dette var det største prosjektet i Bårds liv. Han var en visjonær kraft og snakket med hele kroppen. Hvis ikke det hadde vært for drivet hans, ville vi mest sannsynlig fortsatt hatt bare en halv skulpturpark her. Folk trodde på Bård og prosjektet.

Arkitekt og byplanlegger Jørn Skaare er også på plass i brakka i parken. Han er den tredje i ledergruppen som siden Breivik døde har jobbet utrettelig for å få Klosterenga park ferdig, i samarbeid med Johansen Monumenthuggeri og Oslo kommune.

Blystad, Vikki og Skaare tar på seg hjelm, vernesko og reflekssvest før dagens inspeksjonsrunde i parken. Hovinbekken ligger foreløpig under jorda, men vannveiene som skal lede den fra Åkerbergveien til Grønlandsleiret, er så å si ferdige. Inntil videre er det regnet som får steinformasjonene i parken til å glinse.

Vannstrekningen blir 450 meter lang, og parken er på totalt 800 kvadratmeter, forteller Blystad. Vannmengden kan variere voldsomt, fra 30 til 400 liter i sekundet, legger Skaare til.

Langs hele strekningen skal det legges kulestein for å få liv i vannet. Stein fra den prisbelønte Citadelutstillingen i 1990 utgjør

grunnstammen i Klosterenga park, med granitt og diabas fra Skåne der Bård hadde atelier. Planter, trær og blomsterenger blir det også – alt kortreist, forteller Vikki.

Parken har også en fisketrapp og granulatfri fotballbane samt festplass. Gangveien langs bekken er brei nok til at de besøkende kan promenerer i bredden. Det blir også sykelparkering og benker spredt passelig utover.

Langreiste steiner

Det var Gamlebyens problemer med trafikk, rus, nedleggelse av bydelens skole og påfølgende barnefamilie-emigrasjon som gjorde at Breiviks visjon om å få Hovinbekken opp fra kulvert ble presentert på en idédugnad i 1991, forteller Skaare. Han har vært mer eller mindre med siden den gang.

– Jeg snakket mye med Bård om viktighe-

BÅRDS ARV: Kristian Blystad (oransje hjelm) og Jørn Skaare (blå hjelm) har tatt ansvar for å gi bydel Gamle Oslo en skulpturpark etter sin avdøde venn og kunstner Bård Breiviks visjon. Nå forbereder de seg til åpning av Klosterenga park i juni.

ten av å realisere det umulige. Det har vært en del motvind, sier Skaare som husker spesielt godt den tre ukers studieturen han og Breivik hadde til Kina for å se på stein.

– Bård var hysterisk lykkelig når han fant perfekt stein. Det er mye her i parken som har kommet med konteiner fra Kina, sier Skaare.

Den langreste steinen var ofte restvare fra brudd. Breivik var ram på å finne gode biter stein ingen andre ville ha, forteller Blystad.

I Fujian-provinsen fant han mørk granitt, men her i parken finner man også Iddefjordsgranitten Monolitten er laget av. Rester av rød stein som ble bestilt av tyskernes sjefarkitekt under andre verdenskrig for å bygge triumfbuene i Berliner også tatt i bruk i parken, forteller Skaare.

– Steinen fra *den tyske bestilling* ble betalt, men aldri hentet. Bård kom over den i 1989, sier han.

– Norges vakreste benk

20 fylkessteiner som Breivik lagde til Oslos 2000-årsjubileum, er også på plass i parken. I tillegg til Svalbard er hvert av fylkene som eksisterte før regionreformen i 2019, representert med sin lokale steintype og inngravert fylkesnavn på en utskåret ball i en manns livshøyde.

Den bølgede benken til Breivik er inspirert av Antoni Gaudís benk fra Güell-parken i Barcelona. Varianten til den katalanske arkitekten er formgitt i mørtel, mens Breiviks benk er laget av bestandig konglomerat med innslag av marmor, onyx og granitt i en rødrosa farge.

– Den vakreste benken i Norge. Og finere enn Gaudís benk, konkluderer Vikki.

På *Den flerkulturelle plassen* som ble ferdig før Breivik døde, er det en balustrade med innfelte elefanter og et stort område dekorert med den lagdelte sandsteinen som har handelsnavnet *rød sebra*. Den største skulpturen er en *shivalinga*; et hinduistisk fruktbarsymbol som stadig dekorerer med blomster av tilreisende troende. Målet til Breivik var at Oslos beboere skulle få en større forståelse for hverandres skulpturer og kulturer.

Løveskulpturene til Breivik, som med god hjelp fra av Vigelandsmuseets konservatorer er nyrensedde, kommer snart på plass, forteller Vikki.

Nytolkning av visjonen

Det Blystad er mest fornøyd med i parken, er *grotta* med nøye utvalgte skulpturelle objekter, vanngardin fra taket og kveldsbelysning.

– Bårds drøm var at grotta skulle være 40 meter i bredden, men det er ikke nok rennende vann til en så brei vanngardin, sier Blystad.

Han forteller at de skulpturelle objektene blant annet er Breiviks påbegynte prosjekter og gaver fra hans stenhugger, Rolf Karlsen. Også han var sterkt involvert på Klosterenga, men døde før parken kunne åpnes.

I tillegg er Blystad glad for at han selv har fått lage fire skulpturer til parken, blant annet en konge i bronse og skulpturen «Sluttsluket» som markerer bekkens endepunkt mot Grønlandsleiret. Alt er laget på verkstedet hans Johansen Monumenthuggeri i Skjeberg, som er sterkt involvert i parken, forteller Blystad. Det eneste unntaket er «Vannkonglen», som er modellert og støpt på NOACK i Berlin, der han hadde atelierplass en periode.

– Bård hadde tegninger og et revidert skisseprosjekt som vi kunne bygge videre på, men vi har fullført et åndsverk med en nytolkning av hans visjon, sier Vikki som kom inn i prosjektet kort tid før Breivik døde.

– Det var åpningen av Hovinbekken som var det aller viktigste for Bård. Reguleringsplanen kom på plass året han døde, og vi hadde satt opp et planleggingsmøte med Bård bare en uke før han gikk bort. Det var veldig dramatisk, minnes Vikki og legger til:

– Men han rakk å få med seg at bekkens vil bli åpnet.

– Det er typisk Bård at han fikk dette til, til slutt, sier Blystad.